

πηλά γεμάτη». Συνών. ἀτσαλωσύνη 3. β) Ἡ κό-
προς τοῦ ἀνθρώπου ἢ τοῦ κυνὸς Κρήτ. 8) Πᾶν τὸ ἀ-
πορρίψιμον, οἷον τὰ σκύβαλα, τὰ ξιζάνια κττ. Καππ. (Ἀ-
ραβάν. κ. ἄ.) Κάμπ. Κεφαλλ. Μύκ. Ρόδ. Στερελλ. (Κλών.):
Πέτα τ'ς ἀτσαλιές ἀπ' τ' ἀλώθ' Κλών. 9) Ἡ ἔμμητος κά-
θαρσις τῆς γυναικὸς Κύπρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀτσάλεμα.

ἀτσαλιάρικος ἐπίθ. Σύμ. ἀτσαλιάρ'κους Στερελλ.
(Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἀτσαλιάρικο οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἀτσαλιάρεις.

1) Ρυπαρὸς, ἀκάθαρτος Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών.
ἀκάθαρτος Α1, ἄτσαλος 4, ἀτσιγγάνικος 2, Ἀ-
τσιγγανός 3, βρομιάρις, βρόμικος. 2) Ἐπὶ σι-
τηρῶν, ὁ ἀναμεμιγμένος μετ' ἀπορριμμάτων, ἀκαθάρσιτος
Σύμ.: Κλιθάριν-σ'τάριν ἀτσαλιάρικο.

ἀτσαλιάρεις ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀτσαλ-λιάρεις Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀτσαλιὰ καὶ τῆς καταλ. -ιάρεις.

Ἐκεῖνος ποῦ λέγει λόγους αἰσχροῦς, ὑβριστῆς. Συνών.
αἰσχρολόγος, ἀσκημολόγος, ἀτσαλόγλωσσος 2,
ἀτσαλόλογος, ἄτσαλος 5, ἀτσαλόστομος, βρομό-
στομος.

ἀτσαλίδι τό, Σίφν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀτσάλι καὶ τῆς καταλ. -ίδι.

Πολλοὶ ὁμοῦ πυροβολισμοί: Ἄκου ἀτσαλίδι! Συνών.
τουφεκίδι.

ἀτσαλίζω Ζάκ. ἀτσαρίτζω Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀτσάλι.

1) Στομώνω τὸν σίδηρον Καλαβρ. (Μπόβ.) Συνών.
ἀτσαλώνω (Ι) 1. 2) Πιέζω τὴν σκανδάλην κάμνω νὰ
πέσῃ ἢ σφύρα τοῦ ὄπλου χωρὶς τοῦτο νὰ ἐκπυρσοκροτήσῃ.
παράγω διὰ τῆς σφύρας σπινθήρα μόνον Ζάκ. 3) Ἀπρὸς
ἀστράπτει μακρὰν (χωρὶς νὰ ἀκούεται βροντῇ) Ζάκ.

ἀτσάλινος ἐπίθ. πολλαχ. ἴσαλενος Νίσυρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀτσάλι καὶ τῆς καταλ. -ινος.

Ὁ κατεσκευασμένος ἀπὸ ἀτσάλι, χαλύβδινος ἔνθ' ἄν.:
Ἄσμ.

Ἐχω κι ἀντέννες μπρούντζινες κι ἀτσάλινα κατάρτια
ἀγν. τόπ.

Δὲ σὲ φοοῦμαι, κὺρ βορσά, φνσήξης δὲ φνσήξης,
γιατ' ἔχω ἀντέννες σύρματα καὶ ἴσαλενα κατάρτια

Νίσυρ. Συνών. ἀτσαλένιος 1.

ἀτσαλίδος ὁ, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀτσαλιὰ καὶ τῆς καταλ. -ὸς καθὼς καὶ
κάστανο-καστανός, μέλισσα-μελισσός κττ.

Εἶδος κοχλίου, λεῖμαξ (ὠνομάσθη οὕτω διὰ τὸ γλοιῶ-
δες ὑγρὸν τὸ ὁποῖον ἐκχύνει).

ἀτσαλόγλωσσα ἢ, Ζάκ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄτσαλος καὶ τοῦ οὐσ. γλῶσσα.

Θρασεῖα, ὑβριστικὴ γλῶσσα, χαρακτηριστικὸν ἀνθρώ-
που θρασέος, δηκτικοῦ καὶ ἀθυροστόμου. Συνών. ἀ-
σκημολόγλωσσα.

ἀτσαλογλωσσῖα ἢ, Σίφν. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀτσαλόγλωσσος.

Ἀτσαλοκουβέντα, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Ἡ ἀτσαλογλωσ-
σιὰ του ἠγίνηκε ἀφορμὴ γι' αὐτὰ τὰ κακὰ Σίφν.

ἀτσαλόγλωσσος ἐπίθ. Εὐβ. (Κάρυστ.) Ζάκ. Θήρ.
Ἰκαρ. Κρήτ. (Ἐμπαρ. Σφακ. κ. ἄ.) Κύθηρ. Κύπρ. Μήλ. Πε-
λοπν. (Κορινθ. Μάν.) Σίφν. Χίος κ. ἄ. ἀτσαλόγλωσσους
Λέσβ. Σάμ. ἀτσαλ-λόγλωσ-σος Κύπρ. ἀτσαλ-λόγλωσ-σος
Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄτσαλος καὶ τοῦ οὐσ. γλῶσσα.

1) Ὁ κακὴν γλῶσσαν ἔχων, ὁ μὴ προσέχων εἰς τοὺς
λόγους του, αὐθάδης ἔνθ' ἄν.: Πᾶψε, ἀτσαλόγλωσσε, ἕνα λόγο
λέω γὼ καὶ δέκα σὺ! Πελοπν. (Κορινθ.) 2) Ἀτσαλιάρ-
εις, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἄν.: Εἶναι ἕνας ἀτσαλόγλωσσος ἀπὸν, θέ μου,
φύλαγε! Κρήτ. Εὐτὸς εἶναι φιλότιμος ἄνθρωπος, ἀλλὰ τί νὰ
βγάλῃς ποῦ εἶναι ἀτσαλόγλωσσος; Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

ἀτσαλόδετος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀτσάλι καὶ τοῦ ρ. δένω.

Μεταφ. ἰσχυρὸς, δυνατός. Συνών. ἀτσαλόκορμος.

ἀτσαλοδούλης ὁ, Λευκ. Πελοπν. (Κορινθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄτσαλος καὶ τοῦ ρ. δουλεύω.

Ὁ μὴ προσέχων εἰς τὴν ἐργασίαν του, ὁ ἐλλιπῶς ἢ
κακῶς ἐκτελῶν τὴν ἐργασίαν του ἔνθ' ἄν.: Αὐτὸς εἶν' ἀ-
τσαλοδούλης, δὲν τὸν θέλω 'ς τὴ δουλειά μου Λευκ. Ἀτσαλο-
δούληδες δὲ θέλω 'ς τὴν ἀργατεία μου Κόρινθ.

ἀτσαλόκορμος ἐπίθ. Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀτσάλι καὶ κορμί.

Ἀτσαλόδετος, ὁ ἰδ.: Ἀτσαλόκορμοι λεβέντες.

ἀτσαλοκουβέντα ἢ, πολλαχ. ἀτσαλοκουβέντα Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄτσαλος καὶ τοῦ οὐσ. κουβέντα.

Κακὸς λόγος, αἰσχρολογία. Συνών. ἀσκημολογία,
ἀσκημολόγο, ἀτσαλογλωσσῖα, βρομολόγο, κα-
κογλωσσῖα, κακόλογο, παλαιοκουβέντα, πα-
λαιόλογο.

ἀτσαλολαμαρῖνα ἢ, Ναύστ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀτσάλι καὶ λαμαρῖνα.

Λαμαρῖνα ἀπὸ ἀτσάλι, ἔλασμα χάλυβος.

ἀτσαλόλογος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀτσαλιὰ καὶ λόγος.

Ἀτσαλιάρεις, ὁ ἰδ.

ἀτσαλόπεννα ἢ, Ἰθάκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀτσάλι καὶ πέννα.

Κονδυλοφόρος: Πῆρα ἀτσαλόπεννα μετ' τὸ ἀτσαλοπεννί της.

ἀτσαλοπεννί τό, Ἰθάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀτσαλόπεννα κατὰ τύπ. ὑποκορ.

Μεταλλίνη γραφίς, πέννα.

ἀτσαλόπετρα ἢ, Ζάκ. Θήρ. Κρήτ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.

Λακων.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀτσάλι καὶ πέτρα.

Πέτρα κατάλληλος διὰ τὸ ἀτσάλι τοῦ πυροβόλου ὄπλου,
ὁ πυρίτης λίθος, ποικιλία τοῦ χαλαζίου: «Τὸ στρατόπεδον
πάσχει τὰ μέγιστα τροφῶν, πολεμεφοδίων καθὼς καὶ ἀπὸ
ἀτσαλόπειρες καὶ χαρτί διὰ φισέκια» Ἀρχ. Ρώμα 2, 269.
«Ἀπὸ μπαρουτόβολον καθὼς καὶ ἀπὸ ἀτσαλόπετρα» Ἀ' Α-
ναργ. Σπετσιωτ. 178. || Παροιμ. Τὸν ἔδειρε μετ' τὴν ἀτσαλό-
πετρα (ἐπὶ τῶν τοκογλύφων) Πελοπν. (Λακων.) || Ἄσμ.

Μὰ τρεῖς βολὲς τὸ τρανίξα, μὰ καὶ τοῖς τρεῖς δὲν πιάνει,
ἔπεσε ἡ ἀτσαλόπετρα μετ' τὸ καλαμπαλίκι

(καλαμπαλίκι = ἴσως ἐξάρτημά τι τοῦ πυροβόλου ὄπλου)
Λακων. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄτσαχας 1.

ἀτσαλόπροκα ἢ, ἀμάρτ. ἀτσαλόδροκα Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀτσάλι καὶ πρόκα.

Πληθ., καρφία εἰδικὰ προσηλούμενα εἰς τὸ πέλμα τῶν
ὑποδημάτων: Βάνω ἀτσαλόδροκες 'ς τὰ στιβάνια.

ἄτσαλός ἐπίθ. ἄσαλος Μύκ. ἄσ-σαλος Λεξ. Πρω.
ἄσ-σαλ-λος Κάμπ. ἄτσαλος κοιν. καὶ Καππ. (Σινασσ. κ. ἄ.)
Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Σινώπ. Τραπε. Χαλδ.) ἄτσαλος Μέ-

